

AGDER
fylkeskommune

Foto: Visit Sørlandet/Adam Read

Handlingsprogram (2027–2030)

Regionplan Lister 2030

Handlingsprogram (2027-2030) til Regionplan Lister 2030

Forslag til politisk sluttbehandling, september-oktober 2026

Innledning

Dette er et revidert handlingsprogram for gjennomføringen av Regionplan Lister 2030, som gjelder for tidsrommet 2027-2030. Selv om tanken er at handlingsprogrammet skal gjelde for hele denne perioden skal fylkeskommunen som regional planmyndighet hvert år vurdere om det er behov for å rullere handlingsprogrammet (jf. § 8-1 plan- og bygningsloven). Denne vurderingen tas i dialog med listerregionen, konkretere sagt med blant annet representantskapet i Lister interkommunale politiske råd og med aktuelle fagnettverk i Listersamarbeidet.

Det er viktig at handlingsprogrammet for Regionplan Lister 2030 henger godt sammen med øvrige styringsdokumenter for Agder fylkeskommune og for kommunene. For å sikre at tiltakene i dette handlingsprogrammet blir gjennomført, er det viktig at både Agder fylkeskommune og kommunene i listerregionen legger handlingsprogrammet til grunn i sine budsjettprosesser.

Strukturen i handlingsprogrammet følger den tematiske inndelingen i selve planen. Det betyr at rekkefølgen på temaene, målene og tiltakene ikke må oppfattes som en prioritert rekkefølge. Tiltak som er markert med lyseblå bakgrunn er «ungdommens favoritter», det vil si de tiltakene som ungdommene i de kommunale ungdomsrådene i Lister oftest valgte som de viktigste. Disse bør tillegges spesiell vekt i oppfølgingen, i og med at fylkestinget er opptatt av at ungdommenes stemme blir hørt.

Kapittel 1 - Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter. Kultur

Mål mot 2030	Tiltak [lyseblå bakgrunn=ungdommens favoritter]	Ansvar for oppfølging og samarbeidspartnere
Mål 1.1 - Etablerte by-, bygdesentra og grender er styrket og bidrar til å redusere levekårsforskjeller.	1.1.1 I kommunalt planverk skal det legges til rette for et mer variert boligtilbud for alle, blant annet unge, eldre og personer med funksjonsnedsettelse - både små og større boenheter til forskjellig prisklasser, samt flere boenheter på leiemarkedet.	Ansvar: Kommunene, Listersamarbeidet Samarbeidspartnere: Agder fylkeskommune, Husbanken
Mål 1.2 - Regionens rike natur- og kulturressurser utvikles og brukes på en bærekraftig måte gjennom hele året.	1.2.1 Videreføre tiltaket «Fremtid for fortid – folkevandringstid Lister». Fremtid for fortid bidrar til lokal- og regional identitet, stedstolthet, demokratibevissthet, bærekraftig ressursbruk og attraktivt reisemål med bakgrunn i kulturarv. ¹	Ansvar: Vest-Agder-museet Samarbeidspartner: Agder fylkeskommune, Listerkommunene, Åseral kommune
Mål 1.3 - Sunne, inkluderende utemiljø og turstier er tilrettelagt for alle.	1.3.1 Rydde, merke og skilte nye og eksisterende turstier med ulik vanskelighetsgrad og innhold på tvers av kommunene, og med spesiell oppmerksomhet på tilgjengelighet for personer med funksjonsnedsettelse.	Ansvar: Kommunene Samarbeidspartnere: Lister friluftsråd, Agder fylkeskommune, kommunale eldreråd og råd for personer med funksjonsnedsettelse, frivillige organisasjoner og grupper, grunneiere.
Mål 1.4 - Lister er en synlig og utadrettet region, som er attraktiv for bosetting, besøk og bedriftsetablering.	1.4.1 Styrke og videreutvikle prosjektet «Region Lister». ²	Ansvar: Lister Nyskaping, lokale utviklingsaktører/-foreninger Samarbeidspartnere: Lister interkommunale politiske råd, Lister næringsforening, næringsaktører, Agder fylkeskommune, NAV,

¹ Mer info på <https://www.vestagdermuseum.no/fagdags-tingvatn-folkevandringstidsregionen/>

² Se nettsiden til Region Lister: <https://regionlister.no/>

		banker, kompetansefondet og forskningsinstitusjoner, kommunene.
Mål 1.5 - Kultur-, kunst- og fritidstilbudet i regionen er styrket.	1.5.1 Etablere og koordinere flere (og gratis) aktiviteter og livssynsnøytrale møteplasser, kultur- og fritidstilbud for barn og unge som er åpne for alle (både organisert og egenorganisert aktivitet).	Ansvar: Kommunene (gjennom blant annet fritidsklubber, kulturskoler), Listersamarbeidet v/kulturnettverket Samarbeidspartnere: Kommunale ungdomsråd, elevråd, Agder fylkeskommune, frivilligsentralen, frivillig sektor
	1.5.2 Etablere og styrke et godt regionalt samarbeid og kompetansenettverk mellom kulturskolene, fritidsklubbene og Ung Kultur Møtes (UKM), for eksempel gjennom å lage felles retningslinjer når det gjelder struktur, tilbud og stillinger.	Ansvar: Listersamarbeidet (v/ kulturnettverket og folkehelsesamarbeidet), kommuner (v/ blant annet kulturskolene) Samarbeidspartnere: Agder fylkeskommune, Ungdom og Fritid
	1.5.3 Videreutvikle samarbeid om Den kommunale kulturelle skolesekken (DKS)	Ansvar: Kommunene (v/ kulturkontaktene på skolene, DKS) Samarbeidspartnere: Agder fylkeskommune
	1.5.4 Etablere felles rutiner for kunst i det offentlige rom som sørger for at kunstnerisk kompetanse inkluderes tidlig i planlegging av offentlige bygg og tilhørende uterom.	Ansvar: Listersamarbeidet, kommunene Samarbeidspartnere: Kunstnere, Agder fylkeskommune

Kapittel 2 – Verdiskaping, bærekraft og likestilling

Mål mot 2030	Tiltak [lyseblå bakgrunn=ungdommens favoritter]	Ansvar for oppfølging og samarbeidspartnere
Mål 2.1 - Lister har en variert og bærekraftig næringsstruktur med nye etableringer i privat og offentlig sektor.	2.1.1 Legge til rette for innovasjonssentra i regionen hvor bedrifter kan gå sammen med academia for å styrke forsknings- og utviklingsarbeidet.	Ansvar: Agder innovasjonsdistrikt (AID AS) Samarbeidspartnere: Lister Nyskaping, Lister Næringsforening, Sørlandets kompetansefond, Agder fylkeskommune, Universitetet i Agder og andre aktuelle forskningsmiljøer, Norges forskningsråd
	2.1.2 Styrke samarbeidet i regionen mellom første- og andrelinjetjenesten på gründerskap, og samarbeide på tvers av kommunegrensene om gründerfellesskap og møteplasser.	Ansvar: Driv Agder, Lister Nyskaping, Listersamarbeidet, kommunene Samarbeidspartnere: Ungt Entreprenørskap
	2.1.3 Etablere dialogarenaer for å ta del i den nasjonale utviklingen og satsingen på beredskap og forsvar.	Ansvar: Listersamarbeidet, v/plan- og næringsnettverket Samarbeidspartnere: Næringslivet, GCE Node, Digin og samarbeidspartnere i prosjektet «Fremtidens Forsvarsindustri Sør» ³
	2.1.4 Entreprenørskap tas inn i hele utdanningsløpet.	Ansvar: Kommunene og Agder fylkeskommune Samarbeidspartnere: Ungt Entreprenørskap Agder, Universitetet i Agder

³ <https://digin.no/satsinger-i-digin/fremtidens-forsvarsindustri-soer/>

Mål 2.2 - Regionen og arbeidslivet er inkluderende, mangfoldig og likestilt.	2.2.1 Jobbe for at alle kommuner og et økende antall virksomheter i Lister blir sertifisert gjennom ordningen «Likestilt arbeidsliv».	Ansvar: Agder fylkeskommune, Listersamarbeidet (v/personalnettverket) Samarbeidspartnere: kommuner, næringsliv, UiA - Senter for likestilling
	2.2.2 Jobbe systematisk med muligheter for utdanning og arbeid for å få flere i jobb, blant annet gjennom - etablering av kvalifiserende møteplasser - et mer bevisst arbeid med utforming av stillingsannonser - å legge til rette for at personer med funksjonsnedsettelse, nevromangfold og lærevansker får mulighet til å komme seg i jobb (f.eks. gjennom forpliktende avtaler)	Ansvar: NAV Lister, arbeidslivet, arbeids- og inkluderingsbedrifter, kommuner, Agder fylkeskommune Samarbeidspartnere: Listersamarbeidet (v/personalnettverket og folkehelsesamarbeidet), de kommunale rådene for personer med funksjonsnedsettelse og kommunale ungdomsråd, videregående skoler, frivillig sektor, Statsforvalteren, psykisk helsetjeneste, helsestasjoner, Lister Næringsforening
	2.2.3 Barnehage og skole må aktivt jobbe mot fremmedfrykt og for respekt, aksept, inkludering og mangfold i undervisningen.	Ansvar: Barnehager og skoler (kommuner og Agder fylkeskommune) Samarbeidspartner: UiA - Senter for likestilling
Mål 2.3 - Lister har fortsatt et sterkt interkommunalt samarbeid.	2.3.1 Videreutvikle det politiske, administrative og digitale samarbeidet i Lister.	Ansvar: Lister interkommunale politiske råd / fagnettverkene i Listersamarbeidet Samarbeidspartnere: Agder fylkeskommune, KS
	2.3.2 Styrke samordning av næringsarealer og infrastruktur (veg, sjø, og jernbane, el-forsyning og bredbånd) i Lister, f.eks. ved å utarbeide en felles strategi for næringsarealer.	Ansvar: Listersamarbeidet v/plan- og næringsnettverket

		Samarbeidspartnere: Agder fylkeskommune, Lister Næringsforening og næringslivet for øvrig
	2.3.3 Ta i bruk og videreutvikle verktøy, metoder og innsikter fra Stimulab-prosjektet « <i>Sammen om arealene</i> », med særlig vekt på implementering av Kompass Lister som felles regional verktøykasse for mer helhetlig, inkluderende og bærekraftig arealforvaltning. ⁴	Ansvar: Listersamarbeidet (v/plan- og næringsnettverket) Samarbeidspartnere: Kommunene, Agder fylkeskommune, Statsforvalteren
	2.3.4 Arbeide for å øke bevisstheten om Lista flyplass' strategiske posisjon i totalforsvarets øyemed.	Ansvar: Representantskapet i Lister interkommunale politiske råd, fylkespolitikere og stortingspolitikere fra Agder, Farsund Lufthavn AS Samarbeidspartnere: Lister Nyskaping, kommunene og næringslivet
Mål 2.4 - Regionen har tatt en sterk posisjon i det grønne skiftet og preges i høy grad av sirkulærøkonomi.	2.4.1 Fasilitere industrielle symbioser, koble aktører til regionale og nasjonale initiativ og sikre tilgang til relevante virkemidler og utviklingsprosjekter.	Ansvar: Listersamarbeidet (v/ plan- og næringsnettverket), Agder fylkeskommune, Eyde-klyngen, Universitetet i Agder og andre forsknings- og utviklingsmiljøer Samarbeidspartnere: Næringslivet, Innakva
	2.4.2 Jobbe for at verdiskaping knyttet til datasenteretableringer og havvindprosjekter tilfaller regionen.	Ansvar: Listersamarbeidet (v/plan- og næringsnettverket) Samarbeidspartnere: Lister Kompetanse
	2.4.3 Samarbeide regionalt om kartlegging av potensialer for akvakultur og bærekraftig havbruk for å avklare hvilke sjøarealer som kan være egnet til hvilken type marin verdiskaping.	Ansvar: Listersamarbeidet (v/plan- og næringsnettverket)

⁴ <https://www.kompasslister.no/verktoy>

		Samarbeidspartnere: Innakva, Agder fylkeskommune, Statsforvalteren, aktuelle forskningsmiljøer
Mål 2.5 - Lister har bidratt til å styrke Agder som en allsidig reiselivsregion.	2.5.1 Følge opp strategien for utvikling av Lister som reisemål mot 2035 – «fra ord til handling».	Ansvar: Listersamarbeidet v/ plan- og næringsnettverket Samarbeidspartnere: Ansvarlige for reiseliv i kommunene, Visit Sørlandet, Vest-Agder museet, Lister Næringsforening, Agder fylkeskommune, folkehelsesamarbeidet i Lister

Kapittel 3 – Transport, kommunikasjon og samfunnssikkerhet

Mål mot 2030	Tiltak [lyseblå bakgrunn=ungdommens favoritter]	Ansvar for oppfølging og samarbeidspartnere
Mål 3.1 - Bolig- og næringsområder, spredt bebyggelse, og nye fleksible mobilitetsløsninger er lokalisert og utformet slik at de bidrar til å redusere transportbehovet og fremme økt bruk av kollektivtransport, sykkel og gange.	3.1.1 Etablere hjertesoner ved skolene.	Ansvar: Kommunene, Listersamarbeidet (v/plan- og næringsnettverket og folkehelsesamarbeidet) Samarbeidspartnere: Agder fylkeskommune, Statens vegvesen, Nullvisjonen Agder
	3.1.2 Styrke utviklingen rundt togstasjonene med boliger og næringsvirksomhet, og utvikle reiselivstilbud i tilknytning til stasjonene.	Ansvar: Kommunene Samarbeidspartnere: Agder fylkeskommune, Statsforvalteren, reiselivsaktører
Mål 3.2 - Det er etablert miljøvennlige, effektive, sikre og universelt utformede mobilitetsløsninger.	3.2.1 Utvikle og prøve ut nye kollektive mobilitetsløsninger som er fleksible, universelt utformede og som har god tilknytning mellom lokale og regionale reisetilbud (f.eks. bestillingstjenester som AKT «Svipp», med mer).	Ansvar: Agder fylkeskommune, Agder kollektivtrafikk Samarbeidspartnere: Næringslivet, kommunene, Listersamarbeidet, Statens vegvesen de videregående skolene i Lister
	3.2.2 Samarbeide for å forbedre skoleskyss til de videregående skolene, blant annet gjennom styrket dialog mellom Agder kollektivtrafikk, skoler og elever.	Ansvar: Agder kollektivtrafikk, Agder fylkeskommune Samarbeidspartnere: Lister interkommunale politiske råd, kommunene, de videregående skolene i Lister

Mål 3.3 - Alle togstasjonene i regionen er opprettholdt, og bruk av jernbanen for personer og gods har økt.	3.3.1 Jobbe for å opprettholde avganger på alle togstasjoner og for at stasjonsområdene rustes opp slik at de blir tilgjengelige for alle.	Ansvar: Bane NOR, Agder fylkeskommune, Jernbaneplattform Agder, Lister Interkommunale Politiske Råd Samarbeidspartnere: Kommunene
Mål 3.4 - Nødvendig infrastruktur for et lavutslippssamfunn er bygd ut.	(Ingen tiltak i denne perioden)	
Mål 3.5 - Det er etablert en infrastruktur for transport og kommunikasjon som er robust, har god kapasitet og er tilpasset klimaendringer og ekstremsituasjoner.	3.5.1 Fortsette med strekningsvis utbedring av fv. 42 gjennom Lister.	Ansvar: Agder fylkeskommune Samarbeidspartnere: Kommunene, Rogaland fylkeskommune
	3.5.2 Styrke og videreutvikle det interkommunale beredskapssamarbeidet ved å etablere felles løsninger, samordne beredskapsressurser og utvikle nødvendig infrastruktur som understøtter effektiv kommunikasjon og krisehåndtering.	Ansvar: Lister interkommunale politiske råd, kommunene Samarbeidspartnere: Agder fylkeskommune, Statsforvalteren, Nkom (Nasjonal kommunikasjonsmyndighet), tjenesteleverandører

Kapittel 4 - Utdanning, kompetanse og tjenesteinnovasjon

Mål mot 2030	Tiltak [lyseblå bakgrunn=ungdommens favoritter]	Ansvar for oppfølging og samarbeidspartnere
Mål 4.1 - Listerregionen har tilgang til den kompetansen som arbeidslivet har behov for. Yrkesfaglige utdanninger er viktige i listerregionen. Innvandreres kompetanse tas i bruk.	4.1.1 Opprettholde og videreutvikle en effektiv og framtidsrettet videregående skole- og tilbudsstruktur som er tilpasset elevtallsutviklingen og arbeidslivets behov.	Ansvar: Agder fylkeskommune Samarbeidspartnere: Kommunene, nærings- og arbeidslivsaktører, de videregående skolene i Lister
	4.1.2 Styrke et godt og forutsigbart tilbud av desentralisert, fleksibel og distriktssvennlig undervisning på universitets-, høgskole-, og fagskolenivå, blant annet ved å sikre forutsigbarhet gjennom statlig finansiering.	Ansvar: Studiesenteret Lister Kompetanse Samarbeidspartnere: Universitetet i Agder, kommunene, KS, Karriere Agder, Agder fylkeskommune, Sørlandets Kompetansefond
	4.1.3 Sikre at både offentlig og privat sektor tilbyr nok læreplaner og praksisplasser som er tilpasset arbeidslivets behov.	Ansvar: Agder fylkeskommune i samarbeid med samarbeidsorganene for lærebedrifter (opplæringskontorene), kommunene, næringslivet, academia, Sørlandet sykehus
	4.1.4 Arbeide målrettet med utdanning, rekruttering og videreutdanning og med å beholde nødvendig fagkompetanse i listerregionen.	Ansvar: Kommunene, Agder fylkeskommune v/fagskoler, universitets- og høgskole-sektoren, Sørlandet sykehus Flekkefjord, Listersamarbeidet (v/helsenettverket), Lister Kompetanse, kommunene Samarbeidspartnere: Universiteter og høgskoler
	4.1.5 Kartlegge kompetanse hos flerspråklige og hjelpe til med godkjenning og autorisering av utenlandsk utdanning når det er mulig, og påbygging der det trengs.	Ansvar: Kommunene, Agder fylkeskommune v/karrieresentrene, utdanningsinstitusjoner Samarbeidspartnere: Arbeidsgivere i offentlig og privat sektor, NAV

	4.1.6 Skape flere muligheter for sommerjobb for ungdommer.	Ansvar: Agder fylkeskommune, kommunene Samarbeidspartnere: Næringslivet, NAV
Mål 4.2 - Andelen av befolkningen med universitets- og høgskoleutdanning er den samme som i Agder som helhet, og forskjellen i utdanningsnivå og -valg mellom kvinner og menn minker år for år.	4.2.1 Sikre god rekruttering av studenter til et bredt, desentralisert, fleksibelt og distriktsvennlig studietilbud (fagskole og universitet/høgskole).	Ansvar: Lister Kompetanse Samarbeidspartnere: Universitetet i Agder, arbeidslivet, Agder fylkeskommune
	4.2.2 Styrke dialogarenaer og samarbeidet mellom næringslivet, ungdomsskolene og videregående skole om behovet i arbeidsmarkedet (f.eks. «bli-kjent-dag»), og styrke ordninger for bedriftsbesøk, hospitering og praksisplasser.	Ansvar: Kommunene, Agder fylkeskommune, Listersamarbeidet (v/barnehage- og skolenettverket) Samarbeidspartnere: Lister Næringsforening og næringslivet, ungdomsskoler og videregående skoler
	4.2.3 Arbeide for at listerregionen tar mer aktivt del i traineeprogrammet Trainee Lister.	Ansvar: Lister Nyskaping Samarbeidspartnere: Næringslivet, kommunene, Universitetet i Agder
Mål 4.3 - Andelen barn og ungdom som har behov for spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning er lavere enn i 2020.	4.3.1 Legge til rette for å benytte ulike kompetanser og profesjoner innenfor barnehage og skole, blant annet for å styrke arbeidet med inkludering.	Ansvar: Kommuner, Listersamarbeidet (v/barnehage- og skolenettverket) Samarbeidspartnere: Barnehager og skoler, Universitetet i Agder
Mål 4.4 - Lister har minskende sosial ulikhet i helse og økende skår på	4.4.1 Fortsette å jobbe systematisk, tverrsektorielt og regionalt med folkehelse for alle aldersgrupper, for eksempel gjennom • å få flere kommuner i Lister med i satsingen «Helsefremmende skoler og barnehager»	Ansvar: Agder fylkeskommune, kommuner, Listersamarbeidet (v/folkehelsesamarbeidet, helsenettverket og barnehage- og skolenettverket)

målinger for livsmestring og folkehelse.	• kompetanseutvikling for ansatte i barnehage og skole • satsingen «Aldersvennlig Agder» • innføre kunnskapsmodellen «Barns behov i sentrum» for pedagogiske team	Samarbeidspartnere: Frivillig sektor, Statsforvalteren, Helsedirektoratet, UiA – Senter for likestilling
	4.4.2 Arbeide videre med forpliktende målrettet og tversektorielt samarbeid med tidlig hjelp til familier som trenger det, blant annet gjennom «Bedre tverrfaglig innsats» og Oppvekstreformen.	Ansvar: Kommuner, Listersamarbeidet (v/barnehage- og skolenettverket) Samarbeidspartnere: Barnehager og skoler
	4.4.3 Lage felles retningslinjer for medvirkning av barn og unge i alle kommuner, slik at barn og unge kan delta i viktige prosesser og påvirke beslutninger som angår dem.	Ansvar: Listersamarbeidet, kommuner Samarbeidspartnere: Ungdomsråd, videregående skoler, ungdommens fylkesting
	4.4.4 Sørge for gjennomgående god kvalitet og bedre tilgjengelighet av skolehelsetjenesten og synlige miljøarbeidere.	Ansvar: Kommuner Samarbeidspartnere: Agder fylkeskommune
Mål 4.5 - Regionen løser tradisjonelle oppgaver på nye og ressurseffektive måter. Tjenestene oppleves som gode og individuelt tilpasset.	4.5.1 Jobbe målrettet med nytenking og innovasjon i utviklingen av tjenester, blant annet ved bruk av kunstig intelligens.	Ansvar: Kommuner, Agder fylkeskommune (gjennom f.eks. Digi Agder samarbeidet) og Listersamarbeidet (v/ blant annet helsenettverket) Samarbeidspartnere: Tjenestebrukere, frivillig sektor, næringsliv, IKT-sektor, KS, Sørlandet sykehus og helsesektor for øvrig, Universitetet i Agder